

FÓIA DIECESANĂ.

Organ al Eparchiei gr. or. rom. a Caransebeșului.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

Prețul abonamentului:		Prețul inserțiunilor:	Correspondențele sînt a se adresa redacțiunii „Fóia diecesană“; eră banii de prenumerațiune și inserțiuni la Tipografia diecesană în Caransebeș.
Pentru Austro-Ungaria pe an . . .	5 fl. — cr.	Pentru publicațiunii oficióse, concurse, edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 cuvinte 3 fl., până la 200 cuvinte 4 fl., de aci în sus 5 fl.	
„ pe 1/2 an . . .	2 „ 50 „		
„ România și străinătate pe an . . .	14 franci		
„ „ „ „ pe 1/2 an . . .	7 „		

Nr. 926 E.

Prea Onorațiilor Părinți Protopresbiteri și Administratori protopresbiterali, onorată preoțime, sinode, comitete și epitropii parohiale, iubiților directori, profesori și învățători dela toate așezămintele și școlile noastre confesionali și evlavioșilor creștini!

Între cele multe aședăminte de binefacere pentru omenime se numără și așa numitele societăți de asigurare contra focului și pe viétă.

De câte-ori nu vin peste capul omului nenorociri: se aprinde casa și într'un timp scurt arde și se nimicesce, ce s'a agonisit într'un lung șir de ani cu multă trudă și sudóre. Societățile de asigurare s'a îngrijit însă pentru astfel de casuri de nenorociri și dacă cineva plătesce la vre-o societate de asigurațiune la an o sumuliță ore care, ca taxă de asigurațiune, la o întimplare nenorocită, societatea de asigurare îi vine întru ajutoriū și îl despăgubește în bani, din cari apoi dēnsul erăș își pôte zidi casa prefăcută în cenușă.

De câte ori se întemplă, că capul familiei pe neașteptate se plăcă pe patul morții și biata soție și orfanii rămân ca vai de ei, fără sprijin și fără mângăere: societățile de asigurare și în acesta privință s'a îngrijit, că cine plătesce la an o taxă ore care, următorii lui să primescă după mórtea sa o sumă mai mare ori mai mică, așa după cum a fost de mare taxa, ce a plătit-o cel asigurat.

Vedēnd noi aceste binefaceri ale societăților de asigurare ne-am cugetat la lipsele, ce le simțim, voi iubiților nostri fii credincioși! și pentru-ca să vă puteți împărtași cu mai multă ușurință de binefacerile asigurațiunilor contra focului și pe viétă, am însărcinat *librăria noastră diecesană*, ca să cêră o agentură dela banca generală de asigurațiune mutuală „*Transilvania*“ din Sibiu, de unde librăria a și primit o astfelu de agentură.

Recomandăm deci comunelor noastre bisericesci ca să-și asigureze *edificiile parohiale și scolare prin librăria noastră diecesană* la numita societate de asigurare: „*Transilvania*.“ Aflăm însă de lipsă a observa aci, că esperința îndelungată ne-a arătat, că edificiile sîntelor biserici fôrte rar au ars, de aceea din partea noastră nu aflăm trebuința, de a recomanda în deosebi, ca să se asigureze și aceste edificii.

Cu deosebire recomandăm ddlor preoți și învățători, ca să se asigureze pe viétă, căci până ce vom putea crea fonduri de pensiune corespundătoare, și pe acesta cale își vor putea asigura familiile lor de catastrofe neașteptate.

Librăria noastră toate însărcinările le va împlini cu acurateță, consciențios și afară de aceea stă sub privegherea Consistoriului nostru, carele nu mai puțin este interesat de binele și de fericirea credincioșilor sei.

Mai vine a-sē socoti și aceea, că din sumele ce vor încurge dela asigurațiunii, societatea de asigurațiune mai susnumită, va da o părțică și librăriei diecesane ca remunerațiune pentru lucrările și ostenelele ei, și așa câștigul acesta cade în favórea întregii diecese, și multe lucruri bune și folositoare se vor putea face cu acel denari.

Chemând darul părintelui cêresc și împărtașindu-vē binecuvēntarea *Nóstră* archierescă sūm în *Caransebeș*, la 1 Novembre 1886

Al tuturor binevoitoriū

Ioan Popasu m. p.
Episcop.

Nr. 94/1886

Publicațiune și Convocare.

Subscrisul preșidiū luând în considerare starea escepțională, în carea se află reuniunea învățătorilor rom. din diecesa Caransebeșului dela adunarea ge-

nerală din acest an, ținută în Bocșa română la 24 și 25 August st. v. s'a vădut necesitat și îndatorat a face despre această arătare Ven. Consistoriul diecesan din Caransebeș și anume în 14/26 Septembrie a. c. sub Nr. 93 și a cere informațiunile delipsă în cauză, la care arătare Ven. Consistoriul ne împărtășește sub Nr. 564 S. următorul

Decis:

„Deoarece la alegerea biroului și a comitetului reuniunii învățătorilor, s'a vădut comis defecte esențiale, precum sunt următoarele:

1. Nu s'a vădut constatat numărul membrilor cu drept de votare.

3. Voturile secrete nu s'a dat la apel nominal ca să se poată ști cine votează și dacă votantul este îndreptățit, nici nu s'a purtat lista despre numărul votanților, spre a se putea controla suma voturilor cu suma votanților.

3. Funcționarii aleși vădend încorectitatea procedurii au abdis sărbătorește dela oficiile lor.

4. Nu s'a ales comisiunea pentru autenticarea protocolului conform §-lui 21 al statutelor reuniunii, prin urmare decisele adunării generale nefiind autenticate, nu sunt nici valide:

Drept aceea biroul și comitetul reuniunii ales în modul mai sus arătat, nu se pot considera de biroul și comitetul reuniunii învățătorilor, provădute în statutele reuniunii.

În urmarea acestei funcționării și comitetul reuniunii de până aci sunt îndatorați a funcționa până atunci, până când adunarea generală alegend alți funcționari și alt comitet îi va deslega de această datorință.

Spre efeptuirea acestei alegeri comitetul reuniunii ar fi să convoce adunarea generală extraordinară.

Avend însă în vedere, că este timpul prelegerilor și timp de ernă și că alegerea s'ar face numai pe câteva luni, se recomandă comitetului, ca printr'un circulariū către despărțimentele reuniunii să deslucască cauza și să amâne convocarea adunării generale până la timpul, când are să se convoce în anul viitor adunare generală ordinară.

Deoarece funcționarii și comitetul reuniunii până la noua alegere rămân neschimbați, tot așa rămân neschimbate și comitetele despărțimentelor cu funcționarii lor.

În fine nefiind autenticat nici protocolul ședinței, în care s'a votat bugetul reuniunii, bugetul cel nou nu intră în vigore, ci comitetul trebuie să funcționeze între marginile bugetului votat în adunarea generală a anului trecut, folosindu-se numai de pozițiile bugetului ordinar.

Caransebeș, din ședința consistorială ținută în 9-21 Octomvrie 1886. Episcopul diecesan Ioan Popasu m. p.

Deci dară în conformitate cu acest decis con-

sistorial se convoacă comitetul reuniunii la una ședință ținendă în 13/25 Noemvre a. c. în localitatea școlii gr. or. române din Bocșa montană la 11. ore a. m. pentru luarea dispozițiilor de lipsă în cauză, la care ședință toți On. Domni funcționari și președinții despărțimentelor sunt invitați a participa și a se presenta în număr cât se poate de considerabil.

Bocșa montană, în 4/16 Noemvre 1886.

Martin Țapu m. p.

Vicepreședintele reuniunii.

Ioane Marcu m. p.

notar.

Ce este școala?

La această întrebare ne răspunde dl Dimitrie Sturdza, ministrul instrucțiunii publice și al cultelor, în discursul său ținut sâmbăta în 25 Octomvrie a. c. cu ocaziunea inaugurării școlii normale primare de institutori în București.

Școala, ăce dl ministru, este un sanctuar, o biserică, în care totă gândirea trebuie să fie purtată de o conștiință curată și sinceră, în care cel-ce o conduc și cel-ce ascultă, trebuie să fie egal însuflețit de o singură idee și de o singură simțire.

Școala trebuie să fie mai nainte de toate un sanctuar nevădut de nimeni și iubit de toți. Pentru aceasta ea trebuie să fie oglinda adevărului și a ordinii, a dreptății și a disciplinei.

Științele sunt basate pe adevăr și pe cercetarea lui, și de aceea și școala e nedespărțită de adevăr. Numai o expunere clară și corectă e în stare să cuprindă mintea și inima, și să se întipărească în conștiința noastră astfel, ca să fie una cu noi. O expunere clară și corectă este însă și adevărată: ăr o asemenea expunere nu poate exista unde adevărul nu a intrat și în practica zilnică a vieții.

Omul e o ființă, care are în toate o construcțiune de o logică extraordinară. Neadevărat în știință și adevărat în viață, neadevărat în viață și adevărat în știință sunt situațiuni, ce nu pot să fie. Primul pas spre reu, ca și exemplul reului sunt contagiöse, și precum un preot vicios este o monstruositate, de care ori-ce om se înfioră, asemenea și un învățător, care nu calcă în viața sa pe calea adevărului, nu poate să fie un învățător bun și de o influență pătrunzătoare asupra elevilor săi.

La ce ar și servi o plângere bine făcută, dacă, ca răscumpărare a științei date, se sădesce în inima elevului nerespectarea adevărului pe terenul practic al vieții. Mâncă ori poimâne și știința va trebui să plătească birul ei neadevărului.

De lumina adevărului ne încăldim noi toți și prin urmare și școala. Omul cel adevărat e împăcat cu sine și nu șovăește nici odată.

Omul cel adevărat știe ce vrea și unde merge: el e totdeauna împăcat cu conștiința sa și nu șovăește nici odată.

De aceea în școală trebuie să strălucască adevărul la profesori și la elevi. Nici unui nu trebuie să și descare pe altul vina minciunii, care e sorginta tuturor viciilor. Fiecare trebuie să urmărească adevărul, să și impună adevărul, să gândească la el ziua și noaptea, să nu se departeze dela el un singur minut, și să cugete neconștient, că cel mai mic neadevăr, ce ne ese din gură sau care își ia trup în faptele noastre, nu să poată acoperi, ci este inseris pe pagina cea neagră a vieții noastre de acel care însuși este adevărul și judecătorul cel drept al tuturor.

Dacă această este așa pentru ori-ce școală, cu atât mai mult în școala, în care crește viitorii învățători ai poporului. Ar fi cel mai mare păcat ce am putut comite, când în această școală, prin vorbe sau prin fapte, în expunerea obiectelor ce sunt a se învăța sau în viața zilnică, nu s'ar răspândi și nu s'ar respecta cultul și cunoștința adevărului, când încă s'ar ajunge a se falsifica și a se rătăci mintea și inima tinerilor, ce ni-s'a încredințat de națiune într'un mare scop cultural.

Cultivarea adevărului însă duce la practicarea dreptății, fără de care societatea omenescă nu poate să existe, căci simțământul dreptății este care alină și orbirile și pornirile omenilor.

Și unde este dreptatea mai necesară decât în școală, unde o abatere dela ea poate deveni mai ușor germinale unei cangrene morale, ce arde conștiințele tineri, fragede și neștelite încă.

Dar adevărul nu poate prinde rădăcină acolo unde nu e stabilită ordinea. Pentru școală ordinea e tot atât de necesară ca și aerul pentru om. În atmosfera, ce se produce de ordinea școlară, învățătura și moralitatea cresc și se întăresc.

O școală fără ordine, este o mără fără apă, a dis Amos Comenius, unul din fondatorii științei pedagogice.

Precum adevărul trebuie să fie în toate, asemenea și ordinea. Cea mai mică disordine în școală ca și în viața omenescă este colțul mic, de unde se acață viiul ca să se introducă și să distrugă cele mai mărețe concepțiuni. Ordinea începe dela curățenia externă, să întinde asupra regulii de păzit în ocupațiunile noastre de toate zilele, asupra mersului întreg al vieții noastre. Ordinea este inima disciplinei, căreia fiecare dela mic până la mare, dela copil până la bătrân, trebuie să se supună, pentru-că respectul legii și supunerea la lege pentru indivizi ca și pentru popore e singurul mijloc de propășire și de înaintare sigură în cultură.

Practicarea adevărului și a dreptății, a ordinii și a disciplinei decătră profesori, pentru-ca școlarii să învețe a iubi și a practica și ei la rindul lor aceste virtuți, acesta este condițiunea cea mai esențială a unei școli, care vrea să fie fundată pe baze solide.

Căci în fine care e scopul final al școlii de nu a forma omenii nuncitori și onesti părinți de familie, cari să scie să-și ducă rânduiala casei și să-și crească copilul, vrednic cetățen, cari să-și iubească și să-și respecte din tîndul inimii patria lor, legile sub cari trăiesc și Suveranul, care îl povățuiește.

Sîm convins, dlor profesori, că prelângă partea științifică, unde veți căuta a introduce metodele de învățămînt practicate cu succes în țările conducătoare ale culturii d-văstre, veți da toate silințele, pentru-ca să ridicăți partea morală a școlii atât de sus, ca și d-văstre și școlarii d-văstre să trăiți în ea și prin ea, aflînd în școală miezul vieții și al acțiunii d-văstre.

Sîm convins, că și d-văstre, școlarii, veți căuta, prin silințe neîncetate, prin o purtare exemplară, prin iubirea și respectul școlii și a învățătorilor voștri, să vă faceți demni de sollicitudinea ce are pentru voi M. S. Regele, a căruia ochi nădormit vegheză asupra școlii. El scie, că școala este viitorul națiunii și că prin ea are să se întărească tot mai tare edificiul, ce înțelepciunea și vitejia sa a clădit.

Faceți cu toții, ca la încheierea anului, această școală să fie ca o stea strălucitoare, la care cu toți să ne uităm cu drag, și de care cu toți să ne încălzim inimile și sufletele.

Să trăescă prea iubitul nostru Rege și prea grațioasa noastră Regină!

Să prospereze această școală și poporul român!

Regulamentul

*fundatiunii stipendiare a în domnul fericitului
Dimitrie Petra din Caransebeș.*

(Fine.)

§. 11. *Escrierea concurselor, recerintele spre a putea fi părtaş de stipendii, și conferirea stipendiilor.* Fiind-că la stipendiile oferinde din această fundațiune pot concurge numai acei tineri studenți, cari după determinățiunea §-lui 3. sînt de naționalitate română și de religie gr. or. română din diecesa Caransebeșului și pre lângă aceste condițiuni neomisevere vor dovedi progres eminent în studii, aplecare și talent către știință, diligență laudabilă și purtare morală nepătată, în fine lipsa

de mijloce materiale pentru continuarea și finirea studiilor, și fiind-că dintre tinerii recurenți avînd deasupra înșuși și calificățiune egală în înțelesul §-lui 3. vor fi preferiți cei născuți în orașul Caransebeșului, apoi cei născuți în teritoriul fostului regiment confinar româno-bănătan Nr. 13. așa reprezentanța fundațiunii prin Pre Sînția Sa Domnul Episcop diecesan al Caransebeșului său la cas de sedisvacanță, — vicariul lui va scrie concurs cu termen preclusiv în foile publice române pentru conferirea stipendiilor încă cu o lună înainte de începerea anului școlar viitor, publicînd, că tinerii studenți doritori de a se face părtaş de un atare stipendiu, au să se comprîbe prin acte și atestate școlare autentice condițiunile suspecificate, prin urmare doritorii de a concurge sînt îndătorați a alătura la petițiunile lor recursuale, documente fide-denne, că sînt români de religie gr. or. aparținători de diecesa Caransebeșului, că sînt lipsiți de mijloce materiale recerute pentru continuarea sau finirea studiilor, precum și a produce atestatele originale școlare despre progresul și purtare morală din anii școlari trecuți.

§. 12. Petițiunile recursuale sosite după expirarea termenului preclusiv pus în concurs, se vor accepta numai în cazuri de niscări împrejurări, ce vor merita considerațiune extraordinară.

§. 13. După expirarea termenului pus în concurs și încurgerea petițiunilor recursuale în număr suficient, Prea Sînția Sa Domnul Episcop al diecesei Caransebeșului său în cas de sedisvacanță vicariul său convoca pre ceilalți membri ai reprezentanței fundațiunii pe o zi anunită la sedința ordinară și densii examinînd împreună petițiunile recerute încurse cu stricta observare a condițiunilor stabilite în regulamentul prezent și concurs, decid cu majoritate de voturi asupra conferirii stipendiilor, precum și asupra celorlalte afaceri administrative ale fundațiunii, cercetînd tot cu această ocaziune starea activă și pasivă a fundațiunii și convingîndu-se cu deamăruntul, decă capitalul fundațiunii este elocată cu deplină siguranță sau nu, în care ultim cas, reprezentanța va dispune fără cea mai mică amănare cele ce se va afla de corespundătoare pentru deplina asigurare a capitalului fundațional.

§. 14. Decă în vre un an nu se vor putea conferi stipendii din cauza lipsei de recurenți calificați, suma de bani destinată mai nainte pentru stipendii se va adauge la capitalul fundațional. Asemenea avînd a se conferi stipendiile totdeauna în sume rotunde, frîngerile remase din interese se vor adauge la capitalul fundațional.

§. 15. Tînerul studinte, căruia i s'a acordat stipendiul, suma de bani asemnată o va percipia în două rate anticipative din jumătate în jumătate de an, pre lângă cuitanță vidimată de către Prea sînțitul Domn Episcop diecesan al Caransebeșului său vicariul său din cassa diecesană, pre-

lângă refundare din interesele fundațiunei la timpul său.

§. 16. Fie-care stipendist al fundațiunei este îndatorat a subscrerne cu finea fiecărei jumătăți de an școlariu atestatul școlariu respective clasificatiunea sa, sau certificatul despre colloquiul Prea Sântiei Sale Domnului Episcop diecesan, respective vicariului său spre al comunica la timpul său cu ceilalți membrii ai reprezentanței fundațiunei.

§. 17. Dacă reprezentanții fundațiunei se conving sau din atestatele școlare produse ale stipendistului despre neglijința lui, sau și pre altă cale despre aceea, că numai merită a se bucura și mai departe de stipendiul avut, acest din urmă i se detrage îndată și pentru conferirea lui la alt tiner mai demn se va escrie de nou concurs.

§. 18. Fundațiunea acésta se declară între marginile regulamentului present și a testamentului fundatorului d. d. Caransebeș 20. Maiu 1876 de proprietate nealienabilă a diecesei gr. or. rom. a Caransebeșului și așa suprema controlă asupra acestei fundațiuni compete numai acelei corporațiuni bisericesci, care va reprezenta după timpuri în înțelesul canónelor bisericesci și legilor patriei acésta diecesă română gr. or. al căreia sucesor de drept va fi pentru toate timpurile și sucesorele în proprietatea neatacabilă și nealienabilă a acestei fundațiuni. Biuecuventarea Domnului reversese cu darul său cel nemărginit asupra acestei fundațiuni. Amin. Caransebeș în 20. Maiu 1876. *Dimitrie Peța* m. p. La rugarea Domnului fundator *Dimitrie Peța* neguțator în Caransebeș, fiind și dânsul de față cu mințea întrégă și sênătósă și liber de totă influința, subscriși înfățișându-se toți deodată în casa Domniei Sale, s'a cetit acest regulament în prezența Domniei Sale și a noastră și după cetire ne-a spus chiar și respicat, că regulamentul present în toate punctele lui este compus întocma după explicațiunile și indigațiunile date de Domnia Sa și că este voința și dorința Domniei Sale tare și nestrămutată, ca fundațiunea sa presentă de 3000 fl să se administreze după principiile și regulile sus stabilite. În fine declarăm, că Domnul *Dimitrie Peța* a subscris în prezența noastră cu mâna sa proprie acest regulament. Caransebeș în 20. Maiu 1876. *Ioan Posta* m. p. martor, *Constantin Ostoia* m. p. martor, *Löbl Deutsch* m. p. als Zeuge, *Ioan Bartolomei* m. p. ca martore.

Suma de 3000 fl. scriem trei mii fior. v. a. s'a primit dela Domnul erede universal *Ioan Peța* și s'a depus în cassa diecesană în prezența subscrișilor la ziua sub-insemnată. Caransebeș în 21. Decembrie 1876/7. *Ioan Popasu* m. p. Episcop, *Pavel Dimitrievici* m. p. control. diec. *Ilie Moca* m. p. manipulant la cassă.

Estras din protocolul ședinței a II a sinodului ordinariu al diecesei Caransebeșului ținut

din 3/15. până la 9/21. Aprilie 1877 sub președința Prea sântiei Sale a Dluî Episcop *Ioan Popasu*. Nr 80. Relativ la răportul consistoriului despre fundațiunea stipendiară română gr. or. de 3000 fl. înființată de fericitul în Domnul *Dimitrie Peța* fost neguțatori în Caransebeș, comisiunea școlară propune și sinodul ea la placuta cunoștință înființarea acestei fundațiuni. Totdeodată se primesce propunerea comisiunei, ca fundațiunea să se administreze după principiile și regulile statorite în regulamentul fundațiunei, érá față de donatori să se exprime pietósă mulțămită din partea sinodului prin sculare, ceea ce să și face. Pentru conformitatea estrasului: *Ioan Bartolomei* m. p. notariul sinodului.

Societatea regnicolară pentru nobilitarea moralei.

În fruntea numărului 31 al acestui organ aducând la cunoștință publică constituirea societății regnicolare pentru nobilitarea moralei sub presidium Escelenției Sale dlui Baron *Paul Sennyey*, Consistoriul diecesan pe baza recercării Escelenției Sale dlui Ministru ung. reg. de culte și instrucțiune publică, a recomandat preoțimei și credincioșilor spre sprijinire și partinire scopul cel nobil al amintitei societăți.

Astăzi ne aflăm în dorita pozițiune de a putea publica atât recercarea comitetului numitei societăți pentru înscriere ca membri în acea societate, cât și statutele ei aprobate. Cuprinsul acestor acte, foarte instructive pentru timpul în care trăim, este următorul:

Ilustrisime și Presântite Domnule Episcop!

Nu cu litere de splendore trecătoare sunt însemnate pe paginile istoriei acele servitii de preț etern, pe care le-a adus pe baza misiunei ei biserica ca conducătorea, învățătorea și crescătorea omenimei din timpurile cele mai vechi până în zilele noastre intereselor celor mari ale religioșității, moralei și culturii publice.

Sub decurs de vécuri întregi nu licuria altă lumină, decât aceea, pe care o respândise biserica din sine și în giurul ei, atât întru rădicarea moralei religiose, cât și a spiritului și a minții; biserica a avut partea cea mai mare din muncă la îmblândirea moravurilor și nobilitarea lor. Dacă este acésta adevărat în general, este constatat în deosebi ce privește Ungaria. Din cele șise ne încredințăm, că biserica nu pôte să rămână nesimțitoare și nepăsătoare față de acele scopuri și tendințe, pe cari întrunirea noastră și-le-a propus în capitlurile 2 și 3, pentru-că ele sunt identice și înrudite cu scopurile și tendințele nobile ale bisericei. Noi tindem a promova și a înainta și pe cale socială aceea, ce biserica face și lucrăză în cercul său de activitate cu zel neobosit și pătrunsă de chemarea sa măreță, voină a comproba și prin acésta, că periode intelectualminte

înaintate și luminate, cum este fără îndoială și periodul nostru, arată interesare vie față de interesele mari și eterne ale religiozității și moralei publice, și chiar în împrejurările sub care viețuim, trebuie să atribuim acestora deosebită ponderositate.

Așa credem, că biserica poate privi numai cu bucurie și cu un fel de satisfacție aceea, că prin reuniunea noastră societatea însăși reagează *contra acelor defectuosități ale relațiilor noastre morale*, spre a căror îndreptare rîvnesc și sîntem pe deplin convinși, că urmările bune a conlucrării umăr la umăr și solidare ale bisericei și societății nu vor se întârzie.

Pentru aceea cu încredere plină de reverință ne adresăm către Ilustritatea Voastră rugându-vă, să binevoiți a ajutama după putință reuniunea noastră întru tendințele ei, ca prin această activitatea noastră socială să fie cu atât mai penetrantă și mai efec-tuoasă spre binele atât al statului, cât și al bisericei, precum și al națiunii și părților ei de totă clasa și rasa.

Spre acest scop cu totă stima alăturăm un exemplar al statutelor noastre rugându-vă, să binevoiți a influența într'acolo, ca saună să se înființeze reuniuni de asemenea scop sau că listele membrilor reuniunii noastre să sporască prin intrarea a cât mai multor membri.

Cu deosebită stimă.

Budapesta, luna lui Octomvrie 1886.

B. Paul Sennyey m. p. **George Szathmáry** m. p.
președinte. secretar.

Statutele:

§. 1. Să constituie în Budapesta întrunire regni-colară pentru nobilitarea moralei.

§. 2. Scopul întrunirii este promovarea și prop-agarea moralei și a religiozității, precum și a patriotismului și frățietății, atât în viața privată, cât și în cea publică.

§. 3. Reuniunea va tinde în deosebă într'acolo, ca:

a) să se respecte virtuțile memorate în lite-ratură — înțelegând aci și gazetele — la teatre și în alte localități de petrecere și în genere la toate adunările publice;

b) să se înființeze pentru tinerime reuniuni de lectură;

c) să se constituie reuniuni de moderațiune;

d) spiritul de păstrare să se desvölte și să se creeze reuniuni spre promovarea păstrării;

e) să se institue reuniuni cu scopul de a sti-mula la lucru și a câștiga ocupațiune;

f) să se fundeze societăți cu scopul de a pre-mia servitorii vechi fidei și indiviđi, cari cu pericli-tarea vieții lor propriie au scăpat viața altora;

g) să se formeze societăți spre sprijinirea sêra-cilor, precum și:

h) spre ajutorarea închișilor (robilor) cu scopul

de a reținea dela recădere pe închiși, cari și-au implinit pedepsa, câștigându-le ocupațiune:

i) jocurile hasarde, cu deosebire jocuri în cărți să fie înlăturate;

j) să se evite în conversare tot ce este con-trar moralei saună tonului și creșterii culte și oneste, mai ales injuriile;

În fine:

k) să se cultiveze respectarea legilor, mai ales însă să înceteze *abusurile electorale și folosirea bēn-turei și mănărcii pentru aceste scopuri*, și alte aseme-nea corumperi.

§. 4. Spre ajungerea acestor scopuri vor servi mijlocele următoare:

a) propagarea ideilor acestora prin diare și broșure, precum și de pe catedră și prin prelegeri;

b) încât va fi trebuință, folosința de aparatele oficiilor limesci și bisericesci, de cele ale guvernu-lui și ale parlamentului.

§. 5. Membrul reuniunii afară de persónele juridice poate fi tot omul cinstit, bărbat și fêmeie, care aprobă scopul propus și este gata a conlucra la ajungerea aceluia.

§. 6. Membrii pot fi ereditari, saună fundatori saună ordinari saună sprijinatori.

§. 7. Taxele de membru vor fi următoarele: membrii ereditari vor solvi odată pentru totdeauna 100 fl; cei fundatori 40 fl; asemenea odată pentru totde-una; membri ordinari cu obligămēt pe cinci ani, anualminte 2 fl.; membrii spriginatori contribuiesc o sumă după plac la acoperirea speselor reuniunii. La cas de mórte obligămētul fiecărui membru încetă.

§. 8. Agendele reuniunii le va rezolvi un comitet dirigent.

§. 9. Comitetul acesta, care se constituie din-tre membrii conferinței, ce au înființat reuniunea, se poate întregi pe sine însuși prin membrii noi, cari se vor alege cu votare secretă; dar numărul mem-brilor lui nu poate trece peste suma de o sută.

§. 10. Reuniunea respective comitetul va avé oficianții următori: un președinte, care represintă reuniunea la oficii și în genere în afară, doi vice-președinți, un secretar, doi notari, un casar, un con-trolor și un avocat.

§. 11. Comitetul diriginte ține ședință, cu escep-țiunea anutimpului de vară, mai puțin odată la lună, în cas delipsă și mai de multe ori.

§. 12. Comitetul diriginte face în tot anul o referadă și o subșterne comitetului celui mare, publi-cându-o și prin gazete.

§. 13. Comitetul cel mare constă, afară de membri comitetului diriginte, din membri ereditari și fundatori, precum și din esmiși reuniunilor filiale.

§. 14. Cercul de activitate al oficianților și ordinea de consultare a comitetelor le va statori un regulament separat.

§. 15. Comitetul diriginte va îngriji, ca să se înființeze și în provincie reuniuni cu asemenea scop

și să se ajutoreze constituirea reuniunilor separate amintite în §. 3.

§. 16. Aceste reuniuni filiale, altcum își fac statute separate acomodate relațiilor locale și dacă aceste corespund scopurilor și vederilor întrunirii centrale, acesta din urmă recunoșce pe o astfel de reuniune de filială a sa.

§. 17. Reuniunile filiale de acest fel intră în legătură cu comitetul diriginte al întrunirii regnicolare, din timp în timp încunoscînteză pe acesta despre activitatea dezvoltată în cercul lor, de altă parte iau în considerare adresele comitetului diriginte al întrunirii regnicolare.

§. 18. Bani adunați de reuniunile filiale se pot întrebuința numai pentru scopurile lor; dar la societatea centrală pot fi și ele atât membri ereditari, cât și fondatori.

§. 19. Dacă comitetul diriginte al societății regnicolare pentru nobilitarea moralei ar fi silit să-și sisteze activitatea și ar afla de inevitabilă dizolvarea, acesta se poate declara numai în ședința comitetului celui mare, convocat decătră comitetul diriginte spre acest scop, și publicată cu o lună mai înainte, la propunerea comitetului diriginte și cu majoritatea cel puțin de două terțialități a membrilor prezenți, la care cas averea ce ar mai rămânea, va darui-o unei societăți sau unui institut de asemenea scop din țară.

§. 20. Statutele de față fiind să se subșternă Dnui Ministru de interne spre vidimarea usuată, după sosirea acestora, reuniunea regnicolară pentru nobilitarea moralei se declară de constituită și comitetul diriginte își începe activitatea sa.

Din conferința ținută spre înființarea reuniunii regnicolare pentru nobilitarea moralei în Budapesta la 7 Februarie 1886 și în numele acesteia

Toma Péchi m. p.
președinte adhoc.

Nicolau Bartha m. p.
notar adhoc.

Nr. 12344 VII.

Văduț la Ministru ung. r. de interne pe lângă susținerea dispozițiilor ordinațiunii ministeriale de interne referitoare la reuniuni dtdo 2 Mai 1875. Nr. pr. 1508.

Pentru ministru:
Benicky m. p.
secretar de stat.

Varietăți.

Nesuccederea tinerei congresului bis. sârbesc partida radicală, care are majoritate în congres aparținând la ea 54 de deputați, o aserie purtării provocătoare a Patriarhului, care aservindu-și pe episcopi ca membri naturali ai sinodului arhieresc prin respingerea necondiționată a celor trei elaborate ale congresului din 1879, fiind a strămuta instituțiile autonome prezinte ale bisericii sârbesci în o despoție ierarhică, eschidînd simplu

pe mireni dela ôrîși-care ingerintă în administrațiunea bisericească. Pe comisariul regesc, carele ar fi un bărbat cu puțină energie, l-ar fi împins patriarhul încôce și încolo ca pe o păpușă. Patriarhul nu s'ar sfi-a lucra chiar în contra intențiunelor guvernului țerei, deôrece numai așa s'ar putea explica alegerea a unei persoane, altcum binemeritate, de episcop al Vîrșetului pentru care catedră fususî Ministru de culte a fost recomandat cu tot deadinsul altă persoană. Neînsămnata minoritate și cu ea foile guvernamentale însă susțin, că majoritatea pentru aceea ar fi părăsit congresul, pentru-că nefiind permis a se anticipa din fonduri diurnele deputaților și încurgînd pentru acoperirea acestora dela comunele bisericesci numai 4000 fl deputații majorității îndată după spesarea acestor 4000 fl. ar fi căutat nod în papură, pentru-ca astfel să nu fie constrînsi a sacrifica dela ei ceva în scopul continuării congresului. Motivul din urmă noue nu ne pare de tot genuin. Tot acele foi sfătuesc pe guvern, a aștepta expirarea mandatelor deputaților congresuali și după aceea a se dispune alegeri nouă, din cari apoi vor eși alți deputați, precum se sperază, mai accesibili pentru intențiunile Patriarhului.

Sculptor român. Conform permisiunii Vener. Consistoriului, am spesat din lada s. bisericii 290 fl pentru facearea a „două tronuri“ și a celor „trei uși“ dela tîmplă numai sculptură în lemn. Spre acest scop ne-am aflat un român din Bêrlisce (cerc. Iam) cu numele *Nistor Bosior*. Vădîndul pentru prima ôră în șumanul său sâtenesc, în opinci și cu purtarea sa sâtenescă, mai nu ne încumetăm a-i da spre lucrare acestea, neavînd nădejde, ca el ne va putea mulțămi. În fine totuși i-le-am dat spre lucrare. Dar românul, tot român este și tocmai *Nistor Bosior* este un român adevărat, care știe, ce-i parola și vorba românească. Înainte de terminul prefapt ne-a adus lucrurile comandate și ziua de 14 Octobrie a fost o zi de bucurie pentru noi, vădînd că am dat de un om de omenie, carele ne-a suprimat fôrte prin fineța și maestria, ce eșise din mâinile sale. Pot mărturisi cu cuget curat, că sculptorul român *Nistor Bosior* din Bêrlisce, poate revalisa cu ôrî care sculptor străin diplomat, și ca să se convingă înaltele noastre autorități bisericesci, că nu esagerez, le-aș roga, să binevoască a provoca pe des amintitul sculptor să dea probă din arta sa, ca astfel să-l recomande onoratorilor comune bisericesci ca pe un român onest și cu credință, scutindu-ne asfel de lucrurile cele nesolide a unor sculptori străini și cu caracter dubiu. Jurjova 30 Octobrie 1886 — cu stimă Sinesiu Bistrean m. p. preot ort. român.

Învătătorii magiari dela școlele comunale au să se lupte tot cu aceleași miserii și necasuri, ca și ai noștri. Învătătorii din comitatele secușeci *Ciuc* și *Treiscaune* în Ardeal, apoi cei din comitatul *Odorheiului* și din cercul *Homorodului* înainteză mereu petițiunii la inspectoratele școlare până sus la Ministru-Președinte, pentru plățirea enormelor restanții de sîlare. Însă toate sînt îndeșert; statul nu poate da din punga sa cam golă, éra prin comune nu sînt bani, și pe unde sînt, pun mai întăiu alții mîna pe ei.

Necrolog. Un cetățan stimat de toți, un fiu credincios al bisericii noastre și al națiunii române, tot-déuna

gata de a jârfti pentru scopul luminării și cultivării celor de o credință și de un sânge cu el, căpitanul c. r. în pensiune Ilie Pepa, a încetat de a mai fi între cei vii. Anunțul funebrel este următorul: Subscriși cu inima sfâșiată de durere anunțăm mărtea preiubitelui nostru frate, unchiu, și cumnat *Ilie Pepa* căpitan c. r. în pensiune, carele după grele suferințe a răposat astăzi la 10 ore înainte de amădi în etate de 61 de ani. Rămășițele pămăntesci ale scumpului răposat se vor aședa spre odihnă eternă Mercuri în 17 Noemvrie cal. nouă la 3 ore d. a. în cripta familiei Seracin din cimiteriul gr. or. rom. din loc. Fie-i țărina ușoră și memoria binecuvântată! *Caransebeș*, în 16/4 Noemvrie 1886. *Constantin Pepa* paroch, ca frate. *George Pepa* preot, *Petru Pepa* primariu, *Iosif Pepa* econom, ca nepoți. *Iosif Seracin* vicecolonel c. r. *Teodor Seracin* colonel c. r. *Friederica Seracin*, *Alexandrine Seracin*, ca cumnați și cumnate.

Răposatul încă fiind în viață, împreună cu familia *Seracin*, pentru eternizarea memoriei soției sale *Eufemia* a făcut o fundațiune de 200 fl. pentru un Gimnasiu confesional gr. or. în *Caransebeș*, care nobilă faptă noi la timpul seî o am adus la cunoștința publică. Îi dăcem și noi ultimul: Călătoriule ostănit, dormi în pace!

Cas de mărte. Dl asesor cons. Iuon Ionașiu, colaboratul acestei foi, a fost greu lovit de sôrte. Iubita sa fiică *Ofelia Caliopei*, după un morb îndelungat a răposat în Domnul în cea mai fragedă etate. Anunțul funebrel este următorul: *Iuon Ionașiu* asesor consistorial ordinar dimpreună cu soția *Sofia* născută *Lorenty* cu fii: *Arcti*, *Traian* și *Roză Cornelia*, cu frații: *Dimitrie* econom, *Petru* arhivar consistorial și cu sora *Maria*, măritată *Bucur*, în durere nespūsă anunțăm tuturor neamurilor, amicilor și cunoșcuților, că mult iubita, scumpa și neuitata noastră fiică, respective soră și nepotă *Ofelia Caliopei*, după grele suferințe a adormit în Domnul eri în 5/17 l. c. la 9 ore din nopte, în al 15-lea an al vieții. Rămășițele pămăntesci ale scumpei răposate se vor așeza Vineri în 7/19 l. c. la 3 ore după amădi în cimiteriul român gr. or. din loc. *Caransebeș*, în 6/18 Noemvrie 1886. Fie-i țărina ușoră! Colegii, amicii și cunoșcuții esprimă condoliința lor dlui *Ionașiu* și stimatei sale familii și pe această cale.

Calendarul pe anul 1887 edat de tipografia diecesană gr. or. rom. din Arad a eșit de sub tipariu și se pôte procura cu prețul de 30 cr. Cuprinsul este fôrte variat și practic. Î-l recomandăm și noi.

Feriți-vă nasul. În un birt din *Caransebeș* cărăușul *Matei Ungurean* din Sasca ajunsse în cêrtă cu servitoriul birtașului *Nicolae Cornean*. Acesta sări într'ajutor servitoriului seî și astfel se încăeră cu cărăușul, carele mușcă o bucată bună din nasul lui *Cornean*. Acum *Cornean* lăasă pe cărăuș și începu așî căuta pe pământ partea mușcată a nasului fără să-o afle. Să dă cu socotă că o-a înghițit cărăușul. Sfârșitul fu, că *Cornean* fu dus în spital. eră cărăușul în închisore.

Licitațiune minuendă.

Pentru zidirea boltei (cerimeî), a templei și acoperirea cu șindilă (afară de turn) a bisericeî gr. or. rom. din *Bănia*, în comitatul Căraș-Severin, protopopiatul Mehadiei, se escrie licitațiune minuendă pe ziua de 30. Noemvrie st. r. 1886, la 9 ore antemeridiane. Prețul de esclamar e 2000 fl. și donă mii fiorini în valuta austriacă; ér condițiunile referitoare se pot vedea la presidiul comitetului gr. ort. din *Bănia*.

Concurenții vor avea a depune înainte de începerea licitațiunei un vadiu de 10% a prețului de esclamar, la mâna presidiului comitetului gr. ort. din loc.

Președintele comitetului parochial gr. ort.

Bănia, la 21. Octomvrie 1886 st. v. 46-2

Lazar Petrović m. p.
preș.

Bârsan m. p.
notarul comit.

CONCURS.

Pe baza decisului consistorial dtto 8 Octomvrie a. c. Nr. 626 B. se escrie concurs pentru postul de capelan prelângă veteranul și neputinciosul preot *Grigorie Gherban* din Ulinc protopresbiteratul Jebelului cu termin până la ultima Noemvrie a. c. st. r.

Emolumentele sânt a treia parte din tôte beneficiile parochiei, care este de clasa III-a

Competenții așî trimite recursurile lor instruite conform stat. org. și a Regulamentului pentru parochii până la sus indicatul termin la adresa Reverendis: D. *Alexandru Ioanović* protopresbiter în Jebel.

Ulinc, în 2 Noemvrie 1886.

Comitetul parochial în conșelegere cu protopresbiterul tractual. 50-1

CONCURS.

Se escrie pentru ocuparea postului învățătoresc la școla răs. rom. din *Srediștea-mică*, Comitatul *Timișului*, protopresbiteratul *Vârșetului*, cu terminul de alegere până la 7. Decemvre 1886 st. v.

Emolumentele sânt:

1. în banî gata 300 fl. v. a.
2. pentru cercetarea conferințelor 10 fl.
3. " scripturistici 5 fl.
4. " curățirea școlei 5 fl.
5. Dónă jugere de vie.
6. Patru orgii lemne.
7. Cortel liber și grădină de legumi.

Recursurile ajustate cu documintele prescise conform stat. org. bis. și adresate comitetului parochial din *Srediștea-mică*, să se subșternă oficiului protopresbiterat gr. or. în *Mercina per Varadia*. Recurenții așî a se infățisa la biserica în o duminică saș serbătore pentru de a-șî arăta desteritatea în tipic și cântare.

Srediștea-mică la 31 Octomvrie 1886. 48-1

Comitetul parochial în conșelegere cu protopresbiterul tractual.

CONCURS.

Pentru ocuparea parohiei vacante din opidul Moldova-nouă, protopresbiteratul Bisericii albe, diecesa Caransebeșului, se scrie concurs cu termenul până în 6. Decembrie 1886, st. c. în care și va fi și alegerea.

Emolumentele sânt:

a) Salariu fix în bani dela societatea căilor ferate 300 fl. v. a. precum și 12. caré de lemne pe tot anul;
b) Venitul stolar usuat dela 2/3 din parochia materă, care are 3.300 suflete;

c) Birul preotesc după rescriptul declarator.

Parochul este îndatorat a merge în funcțiunii preotesci tot atreia duminică și la filiile Padina Matei și Karlsdorf; până când iubilatul paroch *Constantin Popescu* va fi în viață, parochul are a-i da din salariul ce-l capătă dela societate și din birul preotesc jumătate.

Conform Ordinațiunei consis. din 22. Iunie 1876 Nr 533 B. se observă aici, că după mórtea preotului iubilat sus amintit, parochul, fiind în parochie capelanie sistemată, are a-i da capelanului 1/3 parte atât din stola cât și din birul dela comuna materă. Fiind-că opidul Moldova nouă e parochie de clasa I. doritorii de a ocupa acest post au să se poședă cualificaciunea prescrisă în §. 15. lit. a. din regulamentul pentru parochii.

Recurentii au a-și subșterne recursele lor instruate conform prescrișelor stat. org. bis. și regulamentul pentru parochii până în 6. Decembrie 1886. v. protopresb. *Bisericii-albe în Jam.*

În fine recurrentii, cari voesc a ocupa acésta parochie, au să se prezenteze în vreo duminică sau sârbătoare în s. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare și predicare.

Moldova-nouă, în 20. Octomvrie 1886.

45—2

Comitetul parochial

În conțelegere cu mine: *Filip Adam* protopresbiter.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului sistemizat de capelan în comuna Moldova-nouă, protopresbiteratul Bisericii-albe, diecesa Caransebeșului, se scrie concurs cu termen până în 6 Decembrie c. 1886, când va fi și alegerea.

Emolumentele sânt după ord. cons. Nr 533 din anul 1876 următoarele:

1). Remunerațiunea anuală de 105 fl. v. a. dela societatea căilor ferate.

2). Paușal pentru călătorie la filiile Padina-matei și Karlsdorf cu 120 fl. pe fiecare an.

3). Birul preotesc întreg din ambele filii și una a treia parte din materă după rescriptul declaratoric.

4). Stola îndatinată întrégă din ambele filii și din materă una a treia parte.

Doritorii de a ocupa acest post au să se prezenteze în o duminică sau sârbătoare în materă spre a-și arăta desteritatea în cântare și predicare.

Recursele instruite conform statutului organic au să se trimită protopresbiterului tractual *Filip Adam* în Jam până în 6. Decemvre 1886.

Jam, în 30. Octomvie 1886.

47—2

Comitetul parochial

în conțelegere cu protopresbiterul

Filip Adam.

Nr. 13 sc. ppr.

Edict.

Pe baza ordinațiunei Ven. Consistoriū al diecesei gr. or. rom. a Caransebeșului din 8 Octobre 1886 Nr. 740 B. George Cernatescu din Calafat în România, după ce de 16 ani și-a părăsit domiciliul și pe legitima sa soție Alexandrina Cernatescu, născută Maciar de religiu-ne gr. or. din Mehadia, și acum nu se scie locul ubicațiunei sale, se citéză prin acésta, ca în termen de trei luni, computat dela prima publicare a acestui edict în „Fóia diecesană”, să se prezenteze înaintea subscrisului for matrimonial, căci la din contră procesul divorțial urzit în contra-î de cătră numita sa soție, se va pertracta și decide și în absența lui, conform prescrișelor regulamen-tului în cauze matrimoniale.

Dela forul matrimonial gr. or. rom. de I. instanță al Mehadiiei.

Mehadia, în 3 Noembre 1886.

49—1

Dionisiu Popoviciu

adm. protopresbiteral.

Numeroase atestate
dela primele autorități
medicinale.

Medaile
dela deosebite
espuseciuni.

Apă de gură Anatherină

Dr. I. G. Popp,

Dentistul Curții imperiale și regale, Viena, Bogner-gasse 2.

Probată în decurs de 60 ani!

patentată cu priv. escl. ces. reg. american și engles.

Atestate medicale: Profesor Oppolzer

Doctor magn. emerit. Profesorul clinicei imperiale și regale la Viena. Consiliariul curții regale a Sacsoniei. Am examinat Apa dimitale de gură Anatherină și am găsit-o recoman-dabilă.

Profesorul Drasche

a întrebuintat în mod experimental apă de gură Anatherină în secțiunea sea medicală din spitalul prin-cipal imp. și reg. din Viena și a declarat-o ca escelentă și corespunzătoare.

Dr. Keinzbauer

consilier imperial. Profesor emerit. Am întrebuintat Apa de gură Anatherină la un considerabil număr de al pacienților mei suferind de durere de gură și dinți și a avut un efect escelent. Din analiza făcută m'am convins perfect de curata ei compozițiune chimică.

Apa doctorului Popp are un efect minunat și asupra catharelor cronice venite în atingere cu părțile afectate, gura, organele respiratoare și ale gâtului.

Profesorul Schnitzler

întrebuintează cu mare folos Apa Anatherină a doctorului Popp la boalele de gură, de gât și organele respiratoare, precum și la boalele de gingii.

Onorabilul public e rugat a cere categoric preparatele dr. Popp, dantistul curții imp. și reg. și reg. și numai acelea să le cumpere pe care sânt lipite mărcile oeritoare.

Deposite în Caransebeș la apotecarii: *Alis. Ristic* și *Fil. J. Müller* și la neguț *H. Rosenfeld*. În Ruseberg la apoteca lui *Jos. Gurth*, în Mehadia la apoteca lui *G. Tamás*.

18—2

Redactor răspundător **Ioan Bartolomei.**

Tipariul și editura tipografiei diecesane în Caransebeș, sub conducerea responsabilă a lui G. Imbronicu.